

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВІСНИК

наукової лабораторії

**«Дошкільна освіта: історія, перспективи
розвитку в ХХІ столітті»**

Випуск V

Умань
АЛМІ
2016

УДК 372 (06)

ББК 74.1я43

В 53

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
факультету дошкільної та спеціальної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 7 листопада 2016 року)*

Головний редактор: проф. І. П. Рогальська-Яблонська.

Редакційна колегія: проф. Н. В. Рогальська, доц. І.І. Демченко,
доц. Л. П.Карнаух.

Відповідальний за випуск: доц. О.О. Авраменко

Вісник наукової лабораторії «Дошкільна освіта: історія, перспективи розвитку в ХХІ столітті»: за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. (17 грудня 2016 року) / [гол. ред. проф. І. П. Рогальська-Яблонська]. – Умань : АЛМІ, 2016. – Вип. IV. – 121 с.

УДК 372 (06)

ББК 74.1я43

В 53

©Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини, 2016

ЗМІСТ

Авраменко О. О.	Вплив міжвікової взаємодії на соціальний розвиток дітей–дошкільників.....	5
Андрущенко Н. В.	Особливості виховання здоров'язбережувальної поведінки у старших дошкільників.....	10
Білан В. А.	Деякі аспекти особливостей формування естетичного ставлення до праці	16
Демченко І. І.	Світові тенденції розвитку та наукові засади організації інклюзивної освіти в зарубіжній теорії і практиці.....	21
Доні М.	Особливості формування національно-патріотичних почуттів у дітей дошкільного віку	29
Дудник Н. А.	Формування основ економічної грамотності у дітей дошкільного віку в умовах сучасного ДНЗ.....	32
Дука Т. М.	Забезпечення реалізації оздоровчої функції фізичного виховання дітей дошкільного віку в умовах сучасного ДНЗ	39
Журавко Т.В.	Особливості економічного виховання дітей старшого дошкільного віку в умовах сучасного дошкільного закладу.....	44
Єнгаличева І. В.	Поступовість у процесі формування моральної поведінки дітей дошкільного віку.....	46
Калиновська І. С.	Імітаційне моделювання у квазіпрофесійній підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.....	52
Карнаух Л. П.	Родинні гендерні взаємини як чинник соціалізації дошкільників.....	60
Корінна Г. О.	Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку в умовах сучасного ДНЗ.....	65

Лемешук М. А.	Критерії та показники соціалізації дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.....	72
Мельник Н. І.	Диференціація понять «компетентність» та «компетенція» в українському та європейському наукових вимірах.....	78
Підлипняк І. Ю.	Міжособистісне спілкування дітей у різновіковій групі дошкільного закладу.....	89
Рогальська Н. В.	Використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.....	96
Рогальська -		
Яблонська І. П.	Образ соціального світу у процесі соціалізації особистості у дошкільному дитинстві.....	102
Семчук Б. І.	Особливості впливу інформаційно-комунікаційних технологій на формування у дітей сучасної картини світу.....	107
Семчук С. І.	Формування комп'ютерної компетентності майбутнього фахівця дошкільної освіти засобами сучасних інформаційних технологій навчання.....	111
Суворова А. Ю.	Гендерна ідентифікація та гендерна дисфорія у дітей дошкільного віку.....	116
Трофаїла Н. Д.	Підготовка майбутніх вихователів до емоційного розвитку дітей дошкільного віку: теоретичний аспект.....	118
Швидка С. О.	Здоров'язберігаючі передумови здорового способу життя дитини дошкільного віку.....	124

ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ У КВАЗІПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Калиновська І.С.

*викладач кафедри психолого педагогічної,
превентивної та інклюзивної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

Анотація. У статті на основі аналізу теоретичних основ контекстного підходу до навчання визначено суть і головні форми імітаційного моделювання, розроблено його алгоритм у квазіпрофесійній підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва на прикладі викладання курсу „Методика викладання образотворчого мистецтва в школі”.

Ключові слова: контекстний підхід, імітаційне моделювання, квазіпрофесійна підготовка, майбутній учитель образотворчого мистецтва.

Аннотація. В статье на основе анализа теоретических основ контекстного подхода к обучению определены суть и главные формы имитационного моделирования, разработан его алгоритм в квазипрофессиональной подготовке будущего учителя изобразительного искусства на примере преподавания курса „Методика преподавания изобразительного искусства в школе”.

Ключевые слова: контекстный подход, имитационное моделирование, квазипрофессиональная подготовка, будущий учитель изобразительного искусства.

Abstract. In the article on the basis of the analysis of theoretical principles of the contextual approach to training the essence and the main forms of imitating modelling are defined, its algorithm in quasi-professional training of the future teacher of the fine arts by way of example of teaching of a course „The Methods of Teaching of the Fine Arts at School” is developed.

Key words: the contextual approach, imitating modelling, quasi-professional training, the future teacher of the fine arts.

Основною проблемою професійної освіти є перехід від суто академічної діяльності студента до реального засвоєння професійної діяльності. Це зумовлено відсутністю міцного зв'язку теоретичного навчання з майбутньою педагогічною практикою. Тому виникає нагальна необхідність створення проміжної ланки між навчальною і професійною видами діяльності – квазіпрофесійної, тобто такої діяльності студента, яка є навчальною за своєю формою і професійною за змістом. Вона передбачає трансформацією змісту і форм навчальної діяльності в адекватні їм гранично узагальнені зміст і форми професійної діяльності.

підготовки, максимально наближеної до реальної професійно-практичної діяльності. Завдяки такому моделюванню професійна підготовка майбутнього фахівця набуває ознак предметної реалізації принципів зв'язку теорії й практики, єдності навчання й виховання. Головними формами імітаційного моделювання є ігрова й неігрова імітація. Завдяки ігровому імітаційному моделюванню студент під час квазіпрофесійної діяльності формує власну педагогічну майстерність і рефлексивну культуру, а в процесі неігрового моделювання шляхом розробки конкретних професійно-педагогічних ситуацій і знаходження способів їх розв'язання виробляється його професійно-аналітичне мислення. У ході квазіпрофесійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва доцільно використовувати такий алгоритм імітаційного моделювання педагогічної діяльності в процесі викладання курсу „Методика викладання образотворчого мистецтва в школі”: від проблеми; від педагогічного знання; від учня; від учителя; від педагогічного аналізу проблеми; від результату; від інтерпретації.

Література:

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий. ? М.: Высшая школа, 1991. – 208 с.
2. Вербицкий А. А. Теория контекстного обучения как основа педагогических технологий / А. А. Вербицкий // Завуч. – 1998. – №5. – С. 96-110.
- Боброва М. П. Дидактическая подготовка педагогических кадров дошкольных учреждений в контексте профессиональной деятельности: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. пед. наук: спец.: 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования ” / М. П. Боброва. – Барнаул, 1997. – 17 с.
3. Вонсович В. П. Використання імітаційних технологій і прийомів у навчально-професійній діяльності студентів / В. П. Вонсович. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/ portal/Soc_Gum/Vchu](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu).
4. Ефремова О. И. Реализация принципа контекстного обучения при организации работы студентов педвуза с психологическим текстом / О. И. Ефремова // Известия Тульского государственного университета. Серия „Психология”. – Тула: Изд-во ТулГУ, 2004. – Вып. 4. – С. 266-276.
5. Мамардашвили И. Н. Форма превращения / И. Н. Мамардашвили // Философская энциклопедия. – М.: Сов. энциклопедия, 1970. – Т. 5. – С. 386-389.
6. Маслыко Е. А. Совершенствование межпредметных связей в системе методической подготовки учителя иностранного языка / Е. А. Маслыко // Методическая подготовка преподавателей иностранных языков: Сб. научн. трудов. – М., 1989. – С. 88-90.
7. Основы педагогического мастерства / Под ред. И. А. Зязюна. – М.: Просвещение, 1989. – 302 с.

6. Соціальна педагогіка: словник-довідник /Т.Ф. Алексєєнко, Ю.М.Жданович, І.Д.Зверєва та ін.; за заг. ред. Т.Ф. Алексєєнко. – Вінниця: ТОВ Планер, 2009. – 468 с.

7. Смирнова Е. Детская психология: Учеб для студ. высш. пед. учеб. зав. / Е. Смирнова. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – С.327-333.

8. Смирнова Е. Пути формирования произвольного поведения / Е. Смирнова // Психология дошкольника: Хрестоматия: для студ. сред. пед. учеб. заведений / Сост. Г.А. Урунтаева. – 2-е изд. перераб и доп. – М.: Изд. центр "Академия", 2000. – С. 269-277.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ

Білан В. А.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психолого-педагогічної,
превентивної та інклюзивної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

Анотація. У статті розглядаються питання сутності та структури естетичного ставлення до праці у філософському, соціальному та психолого-педагогічному аспектах.

Ключові слова: сутність, ставлення, категорія «естетичне ставлення», естетичні цінності.

У контексті інтеграційних процесів розвиток сучасної світової спільноти відбувається на засадах утвердження вищих, духовних надбань, нагромаджених людством за весь період свого існування. При цьому пріоритет надається ідеям гуманізму, подальшого зростання творчого потенціалу особистості, збагачення її естетичного ставлення до різних явищ довкілля, соціальних цінностей і праці. Саме в такому ставленні, як зазначають мислителі сучасності (І. Зязюн М. Каган, Т. Шарден та ін.), реалізуються духовні зв'язки людини й суспільства. Тому ця проблема має однаково важливе значення для всіх галузей культури, у тому числі й освіти.

Її гострота і значущість особливо зростають, якщо мова йде про професійну підготовку майбутніх фахівців гуманітарного профілю, зокрема, педагогів. Освоєння цього фаху в системі вищої педагогічної освіти пов'язане з розв'язанням численних навчально-виховних завдань. Серед них особливе місце посідає формування у майбутніх учителів естетичного ставлення до навчальної та виробничої праці, специфіка якої полягає в її творчому спрямуванні на «красу педагогічної дії» (І. Зязюн, Г. Сагач).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У системі сучасної педагогічної освіти в Україні нагромаджено значний теоретичний і практичний досвід розв'язання численних завдань естетичного виховання майбутніх учителів

Провідним мотивом формування естетичного ставлення особистості до праці у В. Сухомлинського є розуміння категорії краси як прагнення до творення цінностей світу й власного буття. «Якщо хочеш бути красивим, працюй до самозабуття, працюй так, щоб ти почував себе творцем, майстром, господарем в улюбленому ділі. Зовнішня краса має свої внутрішні, моральні джерела. Улюблена творчість накладає відбиток на риси обличчя, робить їх тоншими, виразнішими» [15].

У численних висловлюваннях В. Сухомлинського, наприклад, таких: «Єдність праці і емоційно-естетичного виховання досягається тим, що людина, пізнаючи світ працею, створює красу, стверджує тим в собі почуття краси праці, творчості, пізнання»; «Тільки праця у всій її багатогранності, спрямованій на пізнання, освоєння світу, на самовираження, самоствердження, тільки насичення вільного часу працею, що збагачує духовне життя, може дати людині щастя»; «Якщо дитина не знає праці, одухотвореної ідеєю творення краси для людей, її серцю чужі чуйність, сприйнятливність до тонких, «ніжних» засобів видиву на людську душу...» [15] утілена ідея про те, що естетичне ставлення до праці в освітньому середовищі є запорукою успіху пізнавально-духовної діяльності учня.

Велике значення естетичному чиннику в педагогічному процесі надавав А. Макаренко, вбачаючи в ньому цілеспрямовану естетизацію трудового процесу, навчально-виховного середовища й поведінки вихованців. Із цього приводу видатний педагог зазначав: «Не можна нехтувати естетичними сторонами життя. Естетика костюму, кімнати, сходів, верстата має аніскільки не менше значення, ніж естетика поведінки». Естетичне ставлення до праці він також вбачав у її творчому орієнтуванні: «Творча праця можлива тільки тоді, коли людина ставиться до роботи з любов'ю, якщо вона свідомо бачить у ній радість, розуміє користь і необхідність праці, коли праця робиться для неї основною формою прояву особистості й таланту. Таке ставлення до праці можливе тільки тоді, коли утворилася глибока звичка до трудового зусилля, коли ніяка робота не здається неприємною, якщо в ній є який-небудь сенс» [13].

Висновки з даного дослідження. Отже педагогічний аспект естетичного ставлення до праці полягає у вихованні прагнення до зовнішньої і внутрішньої краси трудової діяльності, її творчої зорієнтованості та створення гармонійного й доцільного навчально-виховного середовища.

Перспективи подальших розвідок. На різних етапах становлення й розвитку особистості формуванню естетичного ставлення до праці важливе значення має система неперервної освіти. Тому в вирішенні зазначених питань доцільно з'ясувати роль та визначити функції вищої педагогічної освіти у формуванні естетичного ставлення студентів до праці.

Література

1. Буров А.И. Эмоции, чувства, отношения // Вопросы психологии. - 1966, № 1, - С.141-152.

2. Бутенко В. Г. Культурно-освітнє середовище навчального закладу як важливий чинник формування естетичного світогляду молоді // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : збірник наукових праць. Херсонський національний технічний університет. - Херсон, 2010. - № 2 (3) . - С. 153 - 154.

3. Бутенко В.Г. Педагогические основні формирования у старшекласников стетического отношения к искусству: Автореф. дис... доктора пед. наук: 13.00.01/Научно-исследовательский институт педагогики України. - К., 1992. - 44 с.

4. Воеводин А. П. Становление рационально-теоретических форм в структуре художественного сознания : (опыт ист.-генет. реконструкции) / А. П. Воеводин ; Восточноукр. гос. ун-т, Луган. гос. пед. ин-т им. Т. Г. Шевченко. — Луганск : [б. и.], 1996. — 194 с., - с. 30.

5. Выготский Л.С. История развития высших психических функций // Собр. соч. в 6 т. - М., 1983. Т.3. Проблемы развития психик.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА НАУКОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНІЙ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ

Демченко І. І.

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

Анотація. У статті проаналізовано світові тенденції розвитку та наукові засади організації інклюзивної освіти в зарубіжній теорії і практиці: загальна нормативна основа (визнання загальнолюдських прав, у тому числі й права на освіту всіх людей, без конкретної вказівки на осіб з обмеженими можливостями в розвитку); особистісно ціннісне підґрунтя (визнання прав осіб з обмеженими можливостями в розвитку на одержання освіти в спеціальних медичних закладах чи освітніх організаціях); наукова основа (залучення дітей, молоді й дорослих людей, що мають обмежені можливості здоров'я, у тому числі й інвалідність, здобувати освіту впродовж життя без обмеження будь якого доступу до неї).

Ключові слова: інклюзивна освіта, світові тенденції розвитку інклюзивної освіти, організація інклюзивної освіти.

Діяльність сучасного суспільства спрямована на формування особистісних якостей кожної людини, незалежно від її фізичних, інтелектуальних, емоційних та інших особливостей, а також соціального статусу, статі й віку. Це пов'язано з освітньою парадигмою самореалізації особистості, що декларує систему цінностей і простір для її самовизначення. У цьому філософському контексті, за твердженням М. Ватковської, система